

A Magyar Nemzeti Bank 18/2015. (XII.8.) számú ajánlása az elkülönített alapokra vonatkozóan

I. Általános rendelkezések

1. Az ajánlás célja és hatálya

Az ajánlás célja az Európai Biztosítási és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (továbbiakban: EIOPA) „Iránymutatások az elkülönített alapokról” szóló iránymutatások hazai alkalmazása, továbbá a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó végrehajtási jogszabályok, egyéb jogi eszközök alkalmazásának elősegítése.

Az ajánlás kiadásának céljai:

1. A felügyelt intézmények és a felügyeleti hatóság számára elősegítse egységes megközelítés kialakítását az alábbiakhoz:

- (a) meghatározható legyen azon szavatolótőke-elemek számítási módja, amely szavatolótőke-elemek biztosítón belüli korlátozott átruházhatósága miatt a folyamatos működés során korlátozott veszteségnyelő képességgel rendelkeznek, mivel eltérő jogszabályi környezet és termék-keretrendszer működik az egyes tagállamokban és mindez ún. elkülönített alapok létrehozásához vezethet;
- (b) a korlátozott szavatolótőke-elemekhez tartozó eszközök és kötelezettségek azonosításával meghatározhatók az elkülönített alap eszközei és kötelezettségei;
- (c) a fiktív szavatolótőke-szükséglet kiszámítása az egyes elkülönített alapok esetében, akár standard formulával, akár belső modell használatával történik a szavatolótőke-szükséglet számítása;
- (d) az elkülönített alaphoz tartozó korlátozott szavatolótőke-elemek összegének az elkülönített alap fiktív szavatolótőke-szükségletével való összehasonlítása
- (e) egy vagy több elkülönített alap fennállása esetén a biztosító szavatolótőke-szükséglet számítása
- (f) a diverzifikációs hatások mérésére szolgáló rendszer értékeléséhez a biztosító által a felügyeleti hatóságok részére nyújtandó információk, amelyek alátámasztják a belső modellel számított szavatolótőke-szükségletet, figyelemmel az elkülönített alapok működéséből eredő, a diverzifikációra ható lényeges korlátozásokra;

2. Az elkülönített alaphoz tartozó fiktív szavatolótőke-szükséglet számításának kötelezettsége nem jelenti, hogy a biztosítónak e fiktív szavatolótőke-szükséglettel megegyező vagy azt meghaladó összegű szavatoló tőkét kell tartania az elkülönített alaphoz tartozó szavatoló tőke összege nem éri el a fiktív szavatolótőke-szükséglet összegét, a biztosító akkor felel meg a szavatolótőke-szükséglet elvárt szintjének, ha alkalmazva a Rendelet 82. cikk szerinti korlátokat, az elkülönített alaphoz tartozó szavatoló tőke és a biztosító elkülönített alapján, vagy alapjain kívül eső rendelkezésre álló szavatoló tőke együttesen fedezi a szavatolótőke-szükségletét.

3. Az 1-5. ajánlási pontok kivételével az ajánlás vonatkozik a felügyeleti jóváhagyással alkalmazott illeszkedési kiigazítások eszköz és kötelezettség portfólióra is.

Az ajánlás címzettjei a Szolvencia II rendszer hatálya alá tartozó intézmények.

2. Értelmező rendelkezések

Az ajánlás átveszi az EIOPA „Iránymutatások az elkülönített alapokról” szóló iránymutatási pontokat.

Az ajánlások a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló, 2009. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Szolvencia II) 99. cikk b) pont, 111. cikk (1) bekezdés h) pontjához, és annak 2015/35/EK végrehajtási intézkedései (továbbiakban: Rendelet) 80., 81., 216. és 217. cikkéhez kapcsolódnak.

Az ajánlásban alkalmazott fogalmak az Szolvencia II irányelv és a Rendelet szerint értelmezendők.

A biztosító alatt „biztosító vagy viszontbiztosító”-t kell érteni.

II. Ajánlások

1. Az elkülönített alapok jellemzői és köre

1.1. A biztosító az alábbi jellemzők alapján azonosítja az elkülönített alapokat:

(a) alapvető jellemzője az elkülönített alapoknak, hogy a biztosító bizonyos kötelezettségei szempontjából az eszközök korlátozottan alkalmazhatók a folyamatos működés során, ami korlátozott szavatoló tőkéhez vezet a biztosító üzletmenetében;

(b) elkülönített alap létrejöhet akkor is, ha a konstrukció nyereségrészesedést tartalmaz, és akkor is, ha nem;

(c) az elkülönített eszközök és kötelezettségek azonosítható egységet képeznek, úgy, mintha az elkülönített alap egy külön vállalkozás lenne, azonban az elkülönített alap létrejöttéhez nem szükséges, hogy ezeket az elemeket egy külön egységként, együttesen kezeljék, vagy, hogy ezek az elemek egy külön részalapot alkossanak;

(d) amennyiben az elkülönített alapban található eszközökből származó bevételek vagy hozamok is az elkülönített alapra vonatkozó konstrukció hatálya alá esnek, a biztosító képes azokat bármely időpontban nyomon követni, azaz képes arra, hogy az elemeket az elkülönített alapot létrehozó konstrukció hatálya alá tartozóként azonosítsa.

2. Konstrukciók és termékek, amelyek általában az elkülönített alapok körén kívül esnek

2.1. Az elkülönített alapok azonosítása során a biztosító figyelemmel van arra, hogy az alább felsorolt konstrukciók és termékek általában az elkülönített alapok körén kívül esnek:

(a) a Szolvencia II 132. cikkének (3) bekezdés, valamint az annak átültetésére szolgáló a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (Bit.) 107.§, 109-110. §-ban említett, hagyományos, befektetési egységhez kötött termékek;

(b) a Szolvencia II 132. cikkének (3) bekezdésében említett, hagyományos, indexhez kötött termékek;

(c) a tartalékok, ideértve minden olyan különös jogszabályi előírás alapuló pénzügyi kimutatásban meghatározott tartalékot, biztosítástechnikai tartalékot és kiegyenlítő rendszereket, amelyek nem minősülnek elkülönített alapoknak csak azért, mert a pénzügyi kimutatásokban meghatározásra kerültek;

(d) a szokásos viszontbiztosítási tevékenység, feltéve, hogy az egyes szerződések nem eredményeznek a biztosító eszközeire vonatkozó korlátozásokat;

(e) azok a fedezeti eszközök és hasonló konstrukciók, amelyeket a szerződők felszámolási eljárás esetén történő védelmére hoztak létre, akár a biztosító szerződőinek összessége, akár a biztosító szerződőinek egyes halmazai vagy csoportjai számára, ideértve a Szolvencia II. 275. cikkének (1) bekezdés a) pontja és 276. cikke, valamint a Bit.97., 98., 183-186. § szerinti (külön) nyilvántartásban meghatározott eszközöket;

(f) az életbiztosítási és a nem-életbiztosítási tevékenységek elkülönítése a kompozit biztosítóknak, melyek egymással párhuzamosan a Szolvencia II 73. és 74. cikkében és annak végrehajtására szolgáló Bit. 43. §-ban meghatározott életbiztosítási és nem-életbiztosítási vagy egészségbiztosítási tevékenységet is folytatnak; nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy az alapul szolgáló tevékenységtől függően ekkor is létrejöhet elkülönített alap a kompozit biztosító egyik vagy másik alkotórészén belül;

(g) az elkülönített alapon belül keletkezett nyereségrészesedésből származó szavatoló tőkét nem szükséges elkülöníteni csak azért, mert nyereségrészesedésből származik, de lehetőség van rá;

(h) a biztosító tevékenységének átszervezésekor egy befogadott portfólió elkülönítése az azt befogadó biztosító meglévő tevékenységéhez tartozó eszközöktől nem minősül elkülönített alapnak, amennyiben az jogszabályi előírások alapján történik a meglévő tevékenység védelme érdekében, az ideiglenesen bevitt alaptól;

(i) a tapasztalatokra épülő alapok, ahol a szerződők az alap tapasztalatokra épülő várakozásainak egy részére jogosultak olyan módon, ami általában a kötvényben rögzített, előre meghatározott minimális százalék formájában, és az így megadott nyereség-megosztási mechanizmusnak megfelelően felosztott összegben más összegre nem jogosultak. A szerződők között felosztott összegeket a biztosítástechnikai tartalékok tartalmazzák. A szerződők között fel nem osztott összegek teljes mértékben átruházhatóak, visszajuttathatóak a részvényeseknek vagy másoknak, akik a tőkét nyújtották, és felhasználhatók a veszteségek elnyelésére is azok felmerülésekor, továbbá felhasználhatók, de nem kötelező módon, a szerződők által nyújtott szolgáltatások növeléséhez; így tehát a korlátozás alá nem eső szavatoló tőke részét képezik.

3. Elkülönített alap létrejöttéhez szükséges korlátozások

3.1. A biztosító azonosítja azoknak a korlátozásoknak a jellegét, amelyek a tevékenységükhöz tartozó eszközöket és szavatoló tőkét, valamint azokat a szerződésekhez, szerződőkhöz és kockázatokhoz kapcsolódó kötelezettségeket érintik, amelyek céljára ezek az eszközök és szavatoló tőke felhasználható.

3.2. Az elkülönített alap létrejöttéhez szükséges korlátozások azonosításához a biztosító mérlegeli legalább:

(a) a szerződéses feltételeket;

(b) a kötvény feltételein túl alkalmazandó esetleges külön jogi konstrukciót;

- (c) a biztosító megalakulásáról vagy szervezeti felépítéséről szóló dokumentumok, szabályzatok és egyéb dokumentumok rendelkezéseit;
- (d) a termékek kialakítására vagy a biztosító és a szerződők közötti ügymenetre vonatkozó jogszabályokat és előírásokat: elkülönített alap jön létre, amennyiben a közjó védelmét szolgáló jogszabályi előírások értelmében a biztosító meghatározott eszközöket csak a tevékenysége egy meghatározott részéhez használhatja fel;
- (e) az Európai Unió jogának rendelkezéseit, akár átültetésre kerültek, akár közvetlenül alkalmazandók;
- (f) azokat a bíróság vagy más, hatáskörrel rendelkező hatóság által elrendelt konstrukciókat, amelyek az eszközökre vagy a szavatoló tőkére vonatkozó elkülönítést vagy korlátozást írnak elő a szerződők egy vagy több csoportjának védelme érdekében.

3.3. A biztosító figyelembe vesz minden olyan, az eszközökre és szavatoló tőkére vonatkozó korlátozást, amely a szavatolótőke-szükséglet számításakor fennáll, függetlenül attól, hogy a korlátozás a biztosító folyamatos működése során meddig érvényes.

4. Az elkülönített alapok kezelésének hatálya

4.1. A biztosító az elkülönített alapként való kezelést eredményező jellemzők és korlátozások meghatározásakor a tevékenységükön belül működő konstrukciókat legalább az elkülönített alapok alábbi típusaival összevetik:

(a) olyan, nyereségrészesedéssel működő eszközök- és kötelezettségek alapja („nyereséggel”), amely csak meghatározott szerződők vagy meghatározott kockázatok esetében használható fel a veszteségek fedezéséhez, és amelynél fennállnak az alábbi fő jellemzők:

- i) az elkülönített alaphoz tartozó szerződők meghatározott jogokkal rendelkeznek a biztosító által nyújtott más biztosításokhoz képest;
- ii) az alaphoz tartozó eszközök és az azokból származó hozamok csak korlátozottan használhatók fel az alapon kívül felmerülő kötelezettségek vagy veszteségek teljesítéséhez;
- iii) az alapon belül az eszközök általában meghaladják a kötelezettségeket, és ez a többlet a szavatoló tőkére korlátozódik, mivel a felhasználása az ii. pont szerint korlátozott;
- iv) az elkülönített alapon belül általánosságban működik nyereségrészesedés, melynek eredményéből a szerződők az alapon termelt nyereség egy minimális részét további szolgáltatások vagy alacsonyabb biztosítási díj formájában megkapják, és adott esetben a nyereség fennmaradó részét a tulajdonosok kaphatják meg;

(b) a szerződők javára létrehozott, jogszabályi kötelezettségen alapuló konstrukció vagy letét kezelése, ahol a biztosítási kötvény vagy különálló megállapodás előírja, hogy bizonyos bevételeket vagy eszközöket a letéti kezelés alá vonnak, vagy jogszabályi kötelezettségen alapuló konstrukció vagy díjfizetés hatálya alá helyeznek a meghatározott szerződők javára;

(c) elkülönített alapok, amelyek a biztosító megalakulásáról vagy szervezeti felépítéséről szóló dokumentumokban foglaltaknak megfelelően tükrözik a meghatározott eszközökre vagy szavatoló tőkére vonatkozó korlátozásokat;

(d) jogszabályban előírt korlátozások vagy rendelkezések alapján létrejött elkülönített alapok;

(e) az Európai Unió jogának hatálya alá eső rendelkezések, ideértve a Szolvencia II-t és a Rendeletet:

i) A Szolvencia II 304. cikke, mely előírja az elkülönítést a foglalkoztatónyugdíj-szolgáltatási tevékenység és a nyugellátások esetében. Ennek megfelelően ezt a típusú elkülönített alapot figyelembe kell venni a szavatoló tőke végrehajtási intézkedések 80. és 81. cikke szerinti potenciális kiigazítása szempontjából. Nem alkalmazandó azonban a Rendelet 217. cikk szerinti szavatolótőke-szükségletnek az elkülönített alapokhoz tartozó fiktív szavatolótőke-szükséglet és a fennmaradó rész összegeként történő számítására, mert a Szolvencia II 304. cikke lehetővé teszi a diverzifikációs hatások elismerését, feltéve, hogy biztosított a más tagállambeli szerződők és kedvezményezettek érdekeinek védelme;

ii) A 2003/41/EK irányelv (foglalkoztatónyugdíj-szolgáltatási tevékenység) 4. cikke, mely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az irányelv 9-16. és 18-20. cikkének rendelkezéseit a biztosítók foglalkoztatónyugdíj-szolgáltatási tevékenységére alkalmazzák, amennyiben az e tevékenységhez tartozó eszközöket és kötelezettségeket szigorúan elkülönítik. Ennek a rendelkezésnek azoknál a biztosítóknál van jelentősége, amelyek nem kapták meg a Szolvencia II 304. cikke szerinti engedélyt olyan életbiztosítóra, amelyik foglalkoztatónyugdíj-szolgáltatási üzletágban tevékenykedik, vagy a nyugdíjba vonulás elérésére vagy annak várható elérésére való hivatkozással nyújtanak nyugellátásokat.

Ebben az esetben a Rendelet 81. cikkében (Kiigazítás elkülönített alapok és illeszkedési kiigazítási portfóliók esetén) és a 217. cikkében (A szavatolótőke-szükséglet kiszámítási módja elkülönített alapok és illeszkedési kiigazítási portfóliók esetén) foglalt követelményeket kell alkalmazni.

A Szolvencia II 308b cikk (15) bekezdése 2019. december 31-ig fennálló átmeneti intézkedést ír elő ezekre a tevékenységre vonatkozóan, így lehetővé válik 2002/83/EK irányelv alkalmazásának utolsó időpontjában hatályos változat érintett 1–19., 27–30., 32–35., valamint 37–67 cikkeire vonatkozóan az elfogadott jogszabályi előírások, illetőleg közigazgatási rendelkezések alkalmazását.

4.2. A biztosító tudomásul veszi, hogy az eszközök átruházhatóságának csökkenése és az illeszkedési kiigazítás portfóliója és a biztosító fennmaradó része közötti diverzifikációs lehetőségek korlátozottsága azt jelenti, hogy a Rendelet 81., 216., 217. és 234. cikkében foglalt értékelések, feltevések és számítások alkalmazandók az ilyen illeszkedési kiigazítási portfólióra. Az illeszkedési kiigazítási portfólióval rendelkező biztosító a 6-17. iránymutatás alkalmazza.

5. Lényegesség

5.1. A lényeges kategóriába nem tartozó elkülönített alapok esetében a Rendelet 81. cikke lehetővé teszi a biztosító számára, hogy a korlátozott szavatolótőke-elemek teljes összegét kizárja a szavatolótőke-szükséglet fedezéséhez figyelembe vehető összegből és a minimális tőkeszükségletből (a továbbiakban: MCR). Ebben az esetben a Rendelet 216. cikkével összhangban a biztosító nem számít fiktív szavatolótőke-szükségletet az elkülönített alapra. A lényeges kategóriába nem tartozó elkülönített alap eszközeit és kötelezettségeit azonban a biztosító fennmaradó részéhez számítja. A biztosító ezeket az eszközöket és kötelezettségeket figyelembe veszi a biztosító átfogó szavatolótőke-szükségletének számításakor.

5.2. A biztosító az elkülönített alap lényegességének mérlegeléséhez értékeli:

- (a) az elkülönített alaphoz eredő, illetve az azzal fedezett kockázatokat;
- (b) az elkülönített alaphoz tartozó eszközöket és kötelezettségeket;
- (c) az elkülönített alaphoz tartozó korlátozott szavatoló tőke összegét, ezeknek az összegeknek a volatilitását a teljes időtartam alatt, és a korlátozott szavatoló tőke arányát a teljes szavatoló tőkén belül;
- (d) az elkülönített alap a biztosító összes eszközének és tőkeszükségletének mekkora hányadát képviseli önmagában, valamint más elkülönített alapokkal együtt;
- (e) az elkülönített alap a csökkent kockázatdiverzifikációs lehetőségek miatt várhatóan hogyan befolyásolja a szavatolótőke-szükséglet számítását.

6. Az elkülönített alaphoz tartozó eszközök

6.1. A biztosító az elkülönített alaphoz tartozó eszközként azonosít minden meghatározott eszközt vagy eszközcsoportot és a hozzájuk kapcsolódó készpénzáramot, amelyet az elkülönített alap létrejöttét eredményező konstrukciók a 3. ajánlási pontban leírtak szerint korlátoznak.

7. Az elkülönített alaphoz tartozó kötelezettségek

7.1. A biztosító csak azokat a kötelezettségeket azonosítja elkülönített alaphoz tartozóként, amelyek ténylegesen hozzárendelhetők az elkülönített alap által fedezett biztosítási kötvényekhez vagy kockázatokhoz, valamint amelyekhez a korlátozott eszközök felhasználhatóak. Valamely nyereségrészesedési tevékenységhez kapcsolódó elkülönített alaphoz tartozó kötelezettségek meghatározásakor a biztosító a legjobb becslés szerinti kötelezettségekbe beleszámít minden jövőbeni diszkracionális nyereségrészesedést, amelyet a biztosító várhatóan kifizet.

7.2. A biztosító biztosítja, hogy a kötelezettségeknek, adott esetben beleértve a jövőbeni diszkracionális nyereségrészesedéseket, az elkülönített alap számítására végzett értékelése megegyezik azzal az értékeléssel, amelyre az adott kötelezettségekre vonatkozóan akkor jutott volna, ha azok nem tartoznának egy elkülönített alaphoz.

8. Részvényesek részére történő jövőbeni átruházások

8.1. A Rendelet 80. cikk (2) bekezdésének alkalmazásakor a biztosító a részvényesekhez rendelhető jövőbeni átruházásoknál a következőkre van tekintettel:

- (a) csak nyereségrészesedési tevékenység esetében meghatározóak;
- (b) a megfelelő jövőbeni diszkracionális nyereségrészesedéseknek a legjobb becslés szerinti kötelezettségben történő szerepeltetésével jönnek létre;
- (c) az elkülönített alap eszközök kötelezettségeket meghaladó többletének részét képezik, nem pedig az elkülönített alap kötelezettségei;
- (d) magukban foglalják a garantált szolgáltatásokban már benne foglalt, bejelentett díjvisszatérítésekhez kapcsolódó átruházásokat, ahol azonban az ebből következően a részvényeseknek járó kifizetést még nem teljesítették az elkülönített alaphoz.

9. Az elkülönített alap fiktív szavatolótőke-szükségletének számítása: standard formula

9.1. A biztosító a Rendelet 217. cikke szerinti módszertan alkalmazásakor elvégzi az alábbi lépéseket:

(a) a szavatolótőke-szükséglet számítási módszertanát úgy alkalmazzák az elkülönített alaphoz tartozó eszközökre és kötelezettségekre, mintha az elkülönített alap egy külön vállalkozás lenne, a szavatolótőke-szükséglet tartalmazza a működési kockázatra vonatkozóan meghatározott tőkeszükségletet, valamint a biztosítástechnikai tartalékok és a halasztott adók veszteségelnyelő képességének figyelembe vételét szolgáló vonatkozó kiigazításokat;

(b) a biztosító egészére nézve a legrosszabb forgatókönyvre vonatkozó, az egyes részmodulokhoz és kockázati modulokhoz tartozó tőkeszükségleteknek a Szolvencia II 104. cikkében a standard formulára vonatkozó összesítésekor figyelembe vehetik a kockázatok diverzifikálását az elkülönített alapon belül;

(c) a tőkeszükségletet az egyes elkülönített alapok szintjén a jövőbeni diszkrecionális nyereségrészesedések mérséklő hatása nélkül számítják. Nyereségrészesedés fennállása esetén a jövőbeni díjvisszatérítési ráták változására vonatkozó feltevések realiztikusak, és megfelelően tekintettel vannak az elkülönített alap szintjén kiváltott sokkhatásra, beleértve a részvényesekhez rendelhető jövőbeni átruházásokra gyakorolt hatást, valamint a nyereségrészesedési mechanizmust szabályozó minden szerződéses, jogi és jogszabályi követelményt;

(d) ha a kétirányú forgatókönyvek eredményeként a legrosszabb forgatókönyvhöz tartozó kockázat tőkekövetelménye még a kötelezettségeknek a nyereségrészesedési mechanizmusból eredő potenciális növekedését figyelembe véve is negatív, és így az elkülönített alaphoz tartozó alapvető szavatoló tőke növekedéséhez vezetne, a tőkekövetelmény értéke nullának tekintendő.

10. Az elkülönített alapok fiktív szavatolótőke-szükségletének számítása: belső modell

10.1. Valamely elkülönített alap fiktív szavatolótőke-szükségletének a Rendelet 81. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti számításakor a biztosító megfontolásai a következők:

(a) a belső modell megfelel annak az elvárásnak, hogy minden egyes elkülönített alap fiktív szavatolótőke-szükségletének kiszámítására úgy képes, mintha minden egyes elkülönített alap külön vállalkozás lenne, amely csak az alaphoz tartozó tevékenységet folytatja;

(b) az egyes fiktív szavatolótőke-szükségletek számítása összhangban van a biztosító egészére vonatkozó szavatolótőke-szükséglet számításával;

(c) az egyes elkülönített alapok fiktív szavatolótőke-szükségletének számításához figyelembe vett kockázatcsökkentési technikák és jövőbeni irányítási intézkedések összhangban vannak az egész biztosító szavatolótőke-szükségletének számításakor az adott elkülönített alaphoz tartozóan figyelembe vett kockázatcsökkentési technikákkal és jövőbeni irányítási intézkedésekkel, valamint a 9. ajánlási ponttal;

(d) az egyes elkülönített alapokhoz tartozó fiktív szavatolótőke-szükséglet számításához használt módszertan és feltevések összhangban vannak az egész biztosító szavatolótőke-szükségletének számításakor az azonos típusú eszközökre, kötelezettségekre és kockázatokra vonatkozóan alkalmazott feltevésekkel;

(e) a fiktív szavatolótőke-szükséglet számításakor abban az esetben alkalmaznak az egész biztosító szavatolótőke-szükségletének számításához használt kockázatcsökkentési technikától, jövőbeni irányítási intézkedésektől, módszertanoktól és feltevésektől eltérő eljárásokat, ha az a megfelelő fiktív szavatolótőke-szükséglet előállításához szükséges, és minden esetleges eltérést dokumentálnak.

11. Annak megállapítása, hogy egy elkülönített alaphoz tartozó korlátozott szavatoló tőke meghaladja-e az fiktív szavatolótőke-szükségletet: standard formula és belső modell

11.1. A biztosító összehasonlítja az elkülönített alaphoz tartozó korlátozott szavatolótőke-elemek összegét az elkülönített alap 9. vagy 10. ajánlási pont szerint számított fiktív szavatolótőke-szükségletével.

11.2. A Rendelet 81. cikk (2) bekezdésében előírtak szerint – amennyiben az elkülönített alapon belüli eszközök, kötelezettségek és kockázatok nem jelentősek – a biztosító a korlátozott szavatolótőke-elemek teljes összegével csökkentheti az átértékelési tartalékot, aminek hatása, hogy csak a fiktív szavatolótőke-szükséglettel megegyező összegű szavatoló tőke járulhat hozzá az egész biztosító szavatolótőke-szükségletének fedezéséhez és a minimális tőkeszükséglet fedezéséhez.

11.3. Ha valamely elkülönített alaphoz tartozó szavatoló tőke összege egyenlő az elkülönített alap fiktív szavatolótőke-szükségletével, vagy annál kevesebb, a biztosító nem igazíthatja ki a szavatoló tőkét, mivel nincsenek a fiktív szavatolótőke-szükségletet meghaladó korlátozott szavatolótőke-elemek. Ebben az esetben az elkülönített alaphoz tartozó összes szavatoló tőke, rendelkezésre áll a szavatolótőke-szükséglet és a minimális tőkeszükséglet fedezéséhez.

12. Az egész biztosító szavatolótőke-szükségletének számítása elkülönített alapok fennállása esetén: standard formula

12.1 A biztosító (elkülönített alapokon kívül) fennmaradó részéhez tartozó, külön fiktív szavatoló-tőke-szükséglet számításakor a biztosító a fennmaradó részének eszközeit és kötelezettségeit úgy kezeli, mintha azok egy külön vállalkozást alkotnának, és a 9. ajánlási pont elvárásait alkalmazza.

12.2. A Rendelet 227. cikk (2) bekezdés sérelme nélkül, amikor a biztosító a szavatoló-tőke-szükségletet az egyes elkülönített alapoknak és a biztosító fennmaradó részének a fiktív szavatoló-tőke-szükségeit összegeként számítja, nem vesz figyelembe pozitív diverzifikációs hatást az elkülönített alapok között vagy az elkülönített alapok és a biztosító fennmaradó része között.

12.3. A biztosító az esetleges negatív értékű fiktív szavatoló-tőke-szükségeket nullára állítja, mielőtt összesíti azokat az elkülönített alapok és a biztosító fennmaradó részének pozitív fiktív szavatoló-tőke-szükségeivel.

13. Az egész biztosító szavatoló-tőke-szükségletének számítása elkülönített alapok fennállása esetén: belső modell

13.1. A Rendelet 234. cikk b) pont ii. alpontjával összhangban a belső modellt használó biztosító az alábbi megfontolásokat alkalmazza:

- (a) mérlegeli, hogyan történik az egyes elkülönített alapok fiktív szavatoló-tőke-szükségletének számítása;
- (b) mérlegeli, hogy a diverzifikációs hatások mérésére szolgáló rendszer miként veszi figyelembe a diverzifikációnak az elkülönített alapok fennállásából eredő korlátozásait; és
- (c) megfelelően alátámasztja, illetőleg információt nyújt a felügyeleti hatóságoknak az alábbiakról:
 - (i) az egyes meghatározó elkülönített alapokhoz tartozó biztosítási tevékenység jellege, az miként egyezik meg a más elkülönített alapok, illetve a biztosító fennmaradó része által folytatott tevékenységgel, illetve miben különbözik attól;
 - (ii) az idetartozó biztosítási ágazatok esetében a kockázatok közötti összefüggés mértéke;
 - (iii) a biztosító különböző részeit érintő veszteségek előfordulását bemutató múltbeli adatok;
 - (iv) az egyes meghatározó elkülönített alapokat érintő korlátozások jellege és magyarázata;
 - (v) a diverzifikáció forrásának ismertetése, figyelemmel az idevonatkozó korlátozásokra és megadva a függőségeket vezérlő kulcsfontosságú változókat;
 - (vi) az esetleges nemlineáris függőségek és a diverzifikáció lényeges hiányának elemzése szélsőséges forgatókönyvek esetén;
 - (vii) az i-vi. alpont szerint nyújtott adatok milyen mértékben támasztják alá az elkülönített alapok vagy az elkülönített alapok és a biztosító fennmaradó része közötti diverzifikációs hatások meglétét.

13.2. Az MNB a felügyeleti hatósági jogkörében eljárva értékeli a Rendelet 234. cikk b) pont ii. alpontjával összhangban az alábbiakat:

- (a) a fiktív szavatoló-tőke-szükséglet számításának módját, és a pozitív diverzifikációs hatások figyelembe vételét a belső modellben;
- (b) a diverzifikációs hatások mérésére szolgáló rendszer alapját képező feltevések, a 13.1 alpont c) pontjában felsoroltakra figyelemmel, tapasztalati alapon igazoltak-e.

14. A számítási módszertan alkalmazása más, hasonló elkülönített alapoknál

14.1. Amennyiben egy biztosító ugyanazt a számítási módszertant kívánja alkalmazni több elkülönített alapnál, amelyek hasonló jellemzőkkel bírnak, az MNB-nek, mint felügyeleti hatósági jogkörben eljáró hatóság számára kielégítő módon be kell mutatni, hogy az adott módszertan kellően pontos eredményt ad e hasonló elkülönített alapok mindegyike esetében.

15. Folyamatos értékelés: a belső modellt használó biztosító intézkedései

15.1. Amennyiben a körülmények megváltozása hatással van a 13. ajánlási pontnak megfelelően nyújtott bizonyítékok vagy információk pontosságára, és befolyásolhatja MNB értékelését abban, hogy a diverzifikáció csökkenése megfelelően tükröződik-e a biztosító belső modelljének eredményeiben, a biztosító meghatározza, hogy a modell módosítására vonatkozó szabályzat értelmében szükség van-e a belső modell módosítására. A biztosító az ezt követő esetleges kisebb módosítást a vonatkozó negyedéves jelentésben szerepelteti. A modell módosítására vonatkozó szabályzatnak megfelelően, nagyobb módosításnak minősülő módosítás esetén, a biztosító jóváhagyási kérelmet nyújt be az MNB-nek.

16. Folyamatos értékelés: a felügyeleti hatóság belső modellekre vonatkozó intézkedései

16.1. Az MNB megfelelően kialakított eljárást követ a biztosítótól kapott információk felülvizsgálatára, annak megállapítására, hogy változott-e a belső modell képessége arra vonatkozóan, hogy olyan eredményeket nyújtson, amelyek helyesen tükrözik a diverzifikációt a belső modell hatálya alá tartozó elkülönített alapok vagy az elkülönített alapok és a vállalat fennmaradó része között.

17. A kockázati modulokra bontott szavatolótké-szükséglet jelentése elkülönített alapokkal vagy illeszkedési kiigazítás portfoliókkal rendelkező biztosítónál

17.1. A standard formulát használó biztosító a Rendelet 311. cikk (2) bekezdés a) pontja szerint, a szavatolótké-szükséglet összegét jelentés céljára kockázati modulokra bontva számítja ki, illetve a Rendelet 297. cikke (2) bekezdés b) pontja szerint nyilvános közzététel céljára azonosítja a diverzifikáció hiányának hatásait. A biztosító ehhez felosztja a kockázati modulok között a Rendelet 217. cikke szerint számított fiktív szavatolótké-szükségletek összege és annak a szavatolótké-szükségletnek az összege közötti különbséget, amelyet úgy számított ki, mintha nem csökkent volna a diverzifikáció. Ennek a különbségnek a számításához a biztosító használhatja a Rendelet technikai mellékletében közölt egyszerűsítések egyikét. Az alkalmazott megközelítések a teljes időtartam alatt egységesek.

Technikai melléklet

Egyszerűsítés a diverzifikáció csökkenése nélküli szavatolótőke-szükséglet számításához (17. ajánlási pont)

1. egyszerűsítés (közvetlen összesítés a részmodulok szintjén)

1.1. A diverzifikáció csökkenése nélküli szavatolótőke-szükséglet számítása az alábbiak szerint történik:

- (a) az életbiztosítási, nem-életbiztosítási, egészségbiztosítási, piaci és partner általi nemteljesítési kockázati modul minden részmodulja esetében a biztosító (bruttó) tőkekövetelményét az összes elkülönített alap és a fennmaradó rész (bruttó) tőkekövetelményeinek összegeként számítja;
- (b) a biztosító életbiztosítási, nem-életbiztosítási, egészségbiztosítási, piaci és partner általi nemteljesítési kockázati modulhoz tartozó tőkekövetelményeit, a részmodulok fentiek szerint kapott eredményeinek összesítésével határozza meg, a megfelelő korrelációs mátrixok alkalmazásával;
- (c) a biztosító működési kockázati és immateriális javakra vonatkozó tőkekövetelményét az összes elkülönített alap és a fennmaradó rész tőkekövetelményeinek összegeként számítja;
- (d) a biztosítástechnikai tartalékok és a halasztott adók veszteségelnyelő képessége miatti kiigazítást az összes elkülönített alapra és a fennmaradó részre vonatkozó ilyen kiigazítások összegeként számítják;
- (e) a diverzifikáció csökkenése nélküli szavatolótőke-szükségletet a szavatolótőke-szükséglet (Szolvencia II 103. cikkében meghatározott) szokásos képletével számítják, az a)-d) pont szerint számított számokat használva bemenő adatként.

2. egyszerűsítés (közvetlen összesítés a modulok szintjén)

2.1. A diverzifikáció csökkenése nélküli szavatolótőke-szükséglet számítása az alábbiak szerint történik:

- (a) mindegyik (életbiztosítási, nem-életbiztosítási, egészségbiztosítási, piaci és partner általi nemteljesítési) kockázati modul esetében a biztosító (bruttó) tőkekövetelményét az összes elkülönített alap és a fennmaradó rész (bruttó) tőkekövetelményeinek összegeként számítja;
- (b) a biztosító a működési kockázati és immateriális javakra vonatkozó tőkekövetelményét az összes elkülönített alap és a fennmaradó rész tőkekövetelményeinek összegeként számítja;
- (c) a biztosítástechnikai tartalékok és a halasztott adók veszteségelnyelő képessége miatti kiigazítást az összes elkülönített alapra és a fennmaradó részre vonatkozó ilyen kiigazítások összegeként számítják;
- (d) a diverzifikáció csökkenése nélküli szavatolótőke-szükségletet a szavatolótőke-szükséglet (Szolvencia II 103. cikkében meghatározott) szokásos képletével számítják, az a)-c) pont szerint számított számokat használva bemenő adatként.

III. Záró rendelkezések

- Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.
- Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.
- Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.
- Az MNB jelen ajánlás alkalmazását 2016. január 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

